

Svineprodusentenes holdning

Produsenter som har gått over til kastrering med vaksine erfarer at fordelene ved metoden i stor grad stemmer med forventningene, men også at bivirkninger er et reelt problem. Den viktigste årsaken til at flertallet av svineprodusenter er tilbakeholdne, er uro for hva metoden kan bety for svinekjøttets omdømme.

Bruk av vaksine som kastrasjonsmetode har økt vesentlig i 2015 og 2016 sammenlignet med tidligere år. Bakgrunnen for dette er målet om 10 prosent bruk som myndighetene og bransjen ble enige om ved årsskiftet 2014/2015.

Det er likevel slik at flertallet av produsenter ikke har tatt metoden i bruk. Derfor er det interessant både å kartlegge erfaringene til produsenter som har tatt metoden i bruk og produsenters begrunnelser for ikke å prøve. Dette var bakgrunnen for at Animalia tidlig i 2016 gjennomførte en nettbasert spørreundersøkelse. Alle produsenter med minst én registrert slaktet gris kastrert med vaksine og alle svineprodusenter med epostadresse registrert i Ingris ble invitert til å besvare undersøkelsen.

Responser var god med en svarprosent på 64. Utvalget av produsenter som svarte var representativt, med en god spredning i besetningsstørrelse og -type.

Bevisste valg

Generelt hadde respondentene god kjennskap til metoden og hadde fått kunnskap fra et bredt utvalg av kilder. Det er derfor all grunn til å tro at det er

Blant produsentene som i dag bruker kastrering med vaksine oppgis bedre dyrevelferd, arbeidsbesparelser, bedre økonomi og bedre dyrehelse som de viktigste årsakene til å gå over til denne kastreringsmetoden.

Foto: Animalia

svært bevisste valg produsentene gjør, både når de prøver metoden og når den velges bort. Kjennskapen til endringene som ble gjort i klassifiseringsregelverket i 2014 for å bidra til økt bruk av kastrering med vaksine var god både blant produsenter som brukte metoden og produsenter som ikke gjorde det. To av tre produsenter hadde registrert at gebyret ved påvist androstenon over grenseverdi var redusert.

Hvorfor ikke prøve?

Flertallet av respondentene, 70 pro-

sent, hadde aldri prøvd kastrering med vaksine. Den viktigste årsaken var usikkerhet knyttet til hva metoden kan bety for svinekjøttets omdømme. Svaralternativene skilte ikke mellom om dette var bekymring for å få kjøtt med smaksfeil ut i markedet eller en generell bekymring for forbrukernes holdning til metoden. Forhold ved regelverket, som dokumentasjonskrav og risiko for gebyr, var den andre viktige gruppen av årsaker til ikke å prøve kastrering med vaksine. Henholdsvis 36 og 37 prosent oppga dette som grunn.

Ola Nafstad ble ferdig utdannet veterinær i 1990 og Dr. med. vet. i 2002. Fra 1990 til 1999 jobbet han som privatpraktiserende veterinær på Romerike. Ola har vært fagdirektør i husdyravdelingen i Animalia siden 2000.

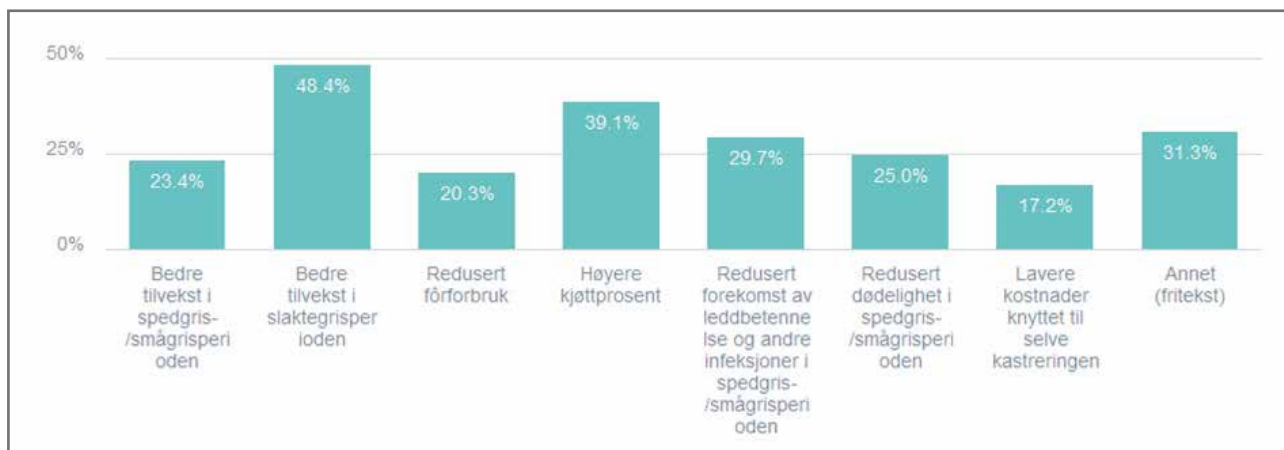

Ola Nafstad

ola.nafstad@
animalia.no

ger til kastrering med vaksine

Figur 1: Vaksinerings mot rånelukt skal ha en del fordeler sammenlignet med kirurgisk kastrering. Opplever du noen av følgende fordeler i egen besetning? (flere kryss mulig)

Erfaringer fra de som har prøvd

Gruppen av respondenter som har prøvd kastrering med vaksine deler seg i tre; produsenter som har prøvd vaksine på enkeltgriser som f.eks. brokkgriser, produsenter som har prøvd vaksinasjon på alle hanngriser en periode, men gått tilbake til kirurgisk kastrasjon, og produsenter som i dag bruker kastrering med vaksine på alle hanngriser. Til sammen fanger svarene fra disse tre gruppene opp mer enn 90 prosent av alle produsenter som har prøvd kastrering med vaksine. Det er svarene fra denne siste gruppa som skal presenteres her.

Blant produsentene som i dag bruker kastrering med vaksine på alle hanngriser, oppgis bedre dyrevelferd (42%), spart arbeid sammenlignet med kirurgisk kastrering (41%), bedre økonomi (32%) og bedre dyrehelse (27%) som de

viktigste årsakene til å gå over til kastrering med vaksine. Respondentene ble videre spurt om positive erfaringer med metoden. Svarene her er vist i figur 1.

Den viktigste positive erfaringen er bedre tilvekst (49%) og høyere kjøttprosent (39%). Langt færre oppga å ha registrert redusert fôrforbruk som en positiv erfaring (20%), men det forventede utslaget her er av en slik størrelse at det krever nøyaktige fôrregistreringer for å fange det opp.

Flere tilfeller av sjokk

Produsentene ble også spurt om hva som var de viktigste negative erfaringene med metoden. Her kom stress ved behandling (42%) og gebyr ved androstenon over grenseverdi (43%) ut som de to viktigste faktorene. Det mest alvorlige funnet var likevel at 26 prosent

av produsentene oppga å ha sett dødsfall i forbindelse med behandlingen. Anafylaktisk sjokk er oppgitt som en bivirkning ved vaksinen, men omfanget var likevel overraskende.

Avslutningsvis i undersøkelsen blir produsentene spurt om hva som er deres viktigste motivasjon for å fortsette med kastrering med vaksine. Ifølge besvarelsene fra denne gruppen er bedre dyrevelferd (50%) og spart arbeid (49%) de viktigste grunnene til å fortsette.